

cev najrevnejši del sveta Avstralija in Oceanija imata komaj 10.000.000 duš.

V Evropi prednjači s prebivalstvom še vedno Rusija s 127 milijoni in se je dvignila zadnje leto za 3 milijone. Za njo pride Nemčija s 64 milijoni, prirastek je zelo malenkosten. Velika Britanija s 46 milijoni ni narasla napram lanskemu letu. Francija beleži z 42 milijoni za 640.000 več. Italija je pri istem številu prebivalstva kakor Francija napram lani nazadovala. Poljska se je dvignila od 31 na 32 milijonov, Španija od 23 na 24 milijonov.

V splošnem je število prebivalstva na tem ljubem svetu precejšnje, a s preobilico še dolgo dolgo ni računati.

Kralj angleških tihotapcev.

V banki v Belgiji je naloženih 30 milijonov Din, ki so last kralja tihotapcev. Omenjeni milijoni pa nikakor niso njegovo celotno premoženje, ampak tvorijo le obratni kapital v vedno pripravljeno gotovini. Treba pomisliti, da je bil ta mož pred osmimi leti brez vseh sredstev in je živel iz roke v usta. Z zaslužkom je prišel na Finskem, kjer je tihotapil žganje iz Estonske in je pri tem poslu lepo zaslužil. Ko ga je izsledil lepega dne finančno kontrolni čoln, je prestavil svoj tihotapski delokrog na Norveško, kjer je sicer zaslužil nekoliko manj, pa dobiček se je še vedno izplačal. Tukaj je pred vsem proučeval mednarodno veljavne carinske zakone, opazoval navade policije, in je postal v tihotapski stroki res — strokovnjak.

Lansko leto je osrečil ta mož s svojo navzočnostjo Anglijo in je tihotapil parfeme in destilirani alkohol. V čolnih je pustil pripeljati dragocen tovor v zapuščen obalni kraj pri Hollesley. Ko so bili njegovi pomagači z blagom na dogovorjenem mestu, jih je že čakal tamkaj kralj tihotapcev z avtomobilom, na katerem je spravil pripeljano v London in je prepovedane in brez carine uvožene dišave ter alkohol dobro prodal.

Vsak sodček, ki je vseboval 10 litrov, je kupil po 10 šilingov, prodal ga je pa po 3 funte. Od zaslužka je moral plačati seve tudi sodelavce in pomagače. Način, kako je spravljal utihotapljeno blago na Angleško, je bil tamkaj s privoljenjem tihotapskega kralja splošno znan.

En mesec za tem, ko se mu je posrečilo prvo podjetje s tihotapljenjem, je otvoril v Londonu svojo lastno trgovino, v kateri je bilo blago pravilno zacarinjeno. Še le počasi je začel mešati ocarinjene in vtihotapljene predmete. Celo brodovje motornih čolnov mu je vozilo blago na angleško obal. Med tem, ko je iskal odjemalce za švercano blago in to seve take, ki niso povpraševali, odkod da je in jim je bila glavno nizka cena, je zadel kralj tihotapcev na moža, ki je prevzel proti dobremu plačilu nase vso odgovornost za slučaj, da bi prišla enkrat nečedna zadeva oblasti na ušesa. Švercarski

vladar se je obdal od vseh strani s popolno varnostjo.

Njegovo največje podjetje je »tobačna družba«, ki mu nese tedensko 500 funtov. Rodila se mu je misel, da bi prodajal na Angleškem angleške cigarete. Pustil je pripeljati na parnikih v belgijsko luko Antwerpen velike tovore tobaka, da bi jih odpeljal od tamkaj na vzhod. Iz Antverpena pa tovari niso romali proti vzhodu, ampak so jih spravili v gleda vode neprodirne zaboje, zaboji so prišli v ogromne mreže in na ta način so bili izkrcani brez carine in davka na Angleškem. Ako bi pa bila izsledila finančna oblast tihotapske ladje, bi bile te spustile tobak v zabojih in v mrežah v morje. Tobačne zaloge pa bi bilo mogoče po končani preiskavi še vedno dvigniti.

Angleški kralj švercarjev zaposluje celo armado špijonov, ki mu pošiljajo pravočasna svarila, da se lahko vnaprej zavaruje napram vsaki nevarni izsleditvi.

Vprašanja in odgovori.

J. K. v H. Točim vino po 5 litrov in višje. Zakaj pišete, da ni nobene trošarine, ali jo res moram plačati? — Vi se menda na pas jezite. Toda »Slovenski Gospodar« ni pisal, da ni nobene trošarine, ampak je neštokrat povedal, da se mora občinska trošarina plačati! To pa določa občina, vsaka drugače in mi ne vemo za vsako občino, kako ima sklenjeno.

L. R. v K. Imam spor s prevzihtkarji. — Vaše pismo smo prebrali. Res je včasih treba priznati, da so prevzihtkarji sitni, so pač stari, mi bomo sami taki, ko bomo stari. Toda ne ustreci jim, kjer človek sam nima škode, pa ni prav! Prostor za drva jim dajte, v vašem kraju je prostora dovolj, saj niste v mestu! Tudi glede hčerk boste bolje naredili, ako jim s prijaznostjo vračate, kar vam očitajo. Navadite se prenašati mirno tudi — krivično očitanje! Verujte, da bodo nehale, ko bodo videle, da se nič ne zmenite za to!

J. J. v R. Moj sovničar me zmerja in psuje. Kje naj dobim pravico? — Prvo, kar poizkusite, je to, da ga z dobra pridobite za mirno soživiljenje. Modrejši ste! Ako ne bo pomagalo, povejte gospodarju. Pa vse zaradi miru. Ako še to ne bo pomagalo, ga boste morali tožiti, vendar se je bati, da bo posestnik potem vas odpustil iz službe.

J. B. v H. Pri delu doma sem izgubil nogo. Ali lahko zahtevam, da mi kupijo protezo? — Gotovo bodo to radi storili, ako jim bo le mogoče. Prisiliti bo težje, zato le z lepim!

V. G. v N. Cela okolica je brez vode. Kakih 500 m daleč pa je studenec, od kodar bi lahko vodo napeljali, pa smo reveži. Kaj naj napravimo? — Pišite na Higijenski zavod v Mariboru, vam bo šel na roko, nekaj boste pa morali tudi sami pomagati.

Bolne žene dosežejo z uporabo naravne »Franz Josefove grenčice« neovirano lahko iztrebljenje črevesa, kar čisto učinkuje izvanredno dobrodejno na oholele organe. Ustvaritelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so ugodno učinkovanje »Franz Josefove vode« ugotovili z lastnimi preiskavami. »Franz Josefova voda« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah. 10

S. Š. v Z. Jaz sem drugim dolžan, imam pa tudi take, ki so meni dolžni. Ali lahko moji dolžniki plačajo mojim upnikom? — Ako je oni, kateremu ste vi dolžni, torej vaš upnik, s tem zadovoljen in vzame vaš dolžnik to na znanje, kar pa napravite vse pismeno, velja kot da ste vi plačali.

Isti. Sosed mi ovira vožnjo na poti, ki jo uporabljamo že 50 let. — Sosed vas ne sme ovirati. Sicer pa niste jasno povedali. Če gre cesta po vašem, tedaj smete veje, ki segajo čez mejo na vaš svet, sami odstraniti. O tem boste več brali v koledarju »Slovenskega Gospodarja«, ki izide v oktobru. Naročite si ga!

F. F. v S. Ali sem dolžen plačati za škodo, ki jo je sin napravil? — Ako je mladoleten, da, ako ne, mora biti sin obsojen in se lahko njegov delež zaseže. Če bo tožba boste morali vzeti odvetnika.

V. K. v G. Ali zadostuje naslov: Protituberkulozna liga Maribor? — Zadostuje.

R. T. v Z. Kaj naj storim, da mi sodnija ne proda pod ceno zemljišča? — Sedaj ste gotovo zaščiteni, sicer ne poveste, kdo vas toži, ker v vsakem slučaju niste po zakonu zaščiteni. Svetujemo vam, da dotičnemu, ki vas toži, nudite poleg svojega premoženja še kako jamstvo, kakega poroka, pa vas morda še počaka, saj bo kmalu bolje, če ne bo, potem bo itak prišlo, da vsi vkup ne bomo imeli nič.

M. O. v V. Kam lahko gre sin po mali maturi za gimnazijo? — Na učiteljske lahko gre.

J. R. v Š. Kdo plača trošarino? Kmet-privalec ali kupec? — Plača kupec, vinar, gradnik pa mora prijaviti prodajo in komu je prodal. Kako pa je z vašo občinsko trošarino, pa mi ne moremo vedeti. Ako plačate trošarino vi, potem jo kupcu poleg cene za vino priračunate.

J. P. v K. Imam najemnika, s katerim imam pismeno pogodbo, da mi mora v določenem roku plačati najemnino, sicer se mu odvzame pridelek. Ali je pogodba veljavna? — Pogodba je veljavna, saj sta jo še dve priči podpisali. Pozvati ga morate, zopet pred pričami, ali izroči pridelek. Če noče, morate takoj prijaviti sodniji.

M. Št. v D. Ali moram za izročilno pogodbo iz leta 1921 res sedaj še doplačevati? — Ne moremo razumeti, kako vam davčni urad predpisuje po 10 letih novo takso. To mora biti pomota. Stopite k notarju, kjer ste delali pogodbo in vse plačali.

Raznoterosti.

Papagaj kot reditelj. V Berlinu je povzročal papagaj na močno prometnem kraju motnje, katerim so se od srca smejali mimoidoči. Papagaj je bil ušel iz kletke in se je zalotel med gosto vejevje divjega kostanja v drevoredu. Skril se je tako dobro, da ga ni nikdo videl. Izmed vejevja je bilo naenkrat slišati v smeri proti cestnemu križišču klice: »Stoj! Vozi naprej! Zavri!« Skraja so bili vsi začudeni, odkod neki prihajajo ti opomini. Konečno so le izsledili papagaja, ki je vršil službo prometnega reditelja. Poklicali so gasilce. Ko je pa stegnil gasilec roko, da bi ujel ptico, ga je ta dražila: »Laura zna leteti!« in je skakala z veje na vejo. Papagaj se je tako spretno umikal, da ga ni mogel nikdo ujeti in so ga morali pač ustreliti, sicer bi bil s svojimi nepravil-

no zaklicanimi kljuc povzročil popolno zrušeno pri prometu.

Zvestoba in nehvaležnost. Na Češkem je peljal trgovec mlada, sadna drevesa v šest ur oddaljeno mesto Budejovice na prodaj. Srečno je vse prodal in se je vesel peljal domu. Med potom je zaspal. Čez nekaj časa ga zbudi lajanje njegovega malega psa, katerega je imel s seboj. Pes je lajal in se pred konje zaganjal, kakor bi je hotel ustaviti. Mož se je jezil nad psom in ga večkrat ošvignil z bičem. Toda pes ni nehal, ampak je zopet in zopet lajal. To je tako razjezilo moža, da je potegnil samokres in psa ustrelil. Kak streljaj oddaljen opazi, da mu manjka listnica z denarjem. Ustavi konje in gre po cesti nazaj iskat in glej, najde mrtvega psa, ležečega na listnici z denarjem. Ves ganjen vzame zvestega psa in ga doma s solzami v očeh pokoplje.

Brez ptic bi bilo življenje nemogoča. Sedem let brez ptic bi zadostovalo za uničenje človeškega rodu, je izračunala neka naravoslovka. To se zdi neverjetno, a razlaga je zelo preprosta. Žuželke spadajo med najhujše sovražnike človeškega rodu, vse živijo od rastlinskih in živalskih snovi in se grozovito množijo. Iz enega samega para kolaradskega hrošča se n. pr. v teku enega samega poletja izleže 60 milijonov potomcev. Edina učinkovita obramba proti temu nezasišanemu razmnoževanju pa so ptice. Če bi ne bilo ptic, bi žuželke kmalu pokončale ves krompir, vse žito in vse kulturne rastline sploh, od katerih živijo ljudje in njih živina. Sicer pa ne pokončujejo ptice samo žuželk, temveč pobijajo tudi miši in podgane. V gnezdu neke sove so našli 200 mrtvih podgan, v nekem drugem gnezdu trupla 52 miši. Postovka požre v mesecu dni povprečno 100 miši. Nazeljenici na Novem Zelandu so pred nedavnim nazorno občutili, kakšne važnosti so ptice. Pobijali so jih nekaj časa na tisoče. Kmalu potem so se pojavile na poljih neznanske množine gosenic, ki so uničile letino. Bilo jih je toliko, da so morali ustaviti železniški promet, ker so postale tračnice od njih spolzke in neuporabne. Ljudem ni preostalo drugega, nego da so naročili z Angleškega tisoče in tisoče vrabcev. Ti so se v novi domovini kmalu razmnožili in so pokončali gosenice. Človek skrbi torej samo za lastni obstanek, če skrbi za ohrano ptic.

Breznogi plavač. Amerikanec Jimmy se je pripeljal v Pariz, kjer se trenira v plavanju. Jimmyju manjkata obe nogi nad kolenom in vendar trdi z vso sigurnostjo, da bo preplaval Kanal med Francijo ter Anglijo tja in nazaj v 70 urah. Zgodovina plavanja ne beleži slučajaja, da bi se bil kedaj upal breznogi plavač preko Kanala. Omenjeni Amerikanec je zgubil obe nogi ob priliki nesreče.

Hiša smrti. V Varšavi bo prišel do obravnave umor zakonskega druga, ki ima temno in žalostno predzgodovino. V varšavskem predmestju Solec je bil pred tedni umorjen v spanju od lastne žene prevoznik Standalov Dronovski. Morilka se je prijavila sama

policiji in izpovedala, da je izvršila zločin, ker jo je mož preveč trpinčil. Dejanja se ni kesala. Posebno čudno pri tem umoru je bilo, da se je doigral v hiši, ki nosi naziv »hiša smrti v Varšavi«. Nad hišo namreč krilati grozna usoda, ker je preminul tekom let pretežni del njenih prebivalcev ali potom zločina ali po samomoru. Iz teh razlogov so jo krstili sosedje za »hišo smrti«. Nekoliko pred zgoraj omenjenim umorom je umoril stanovalec te hiše celo družino, ki je štela pet glav in je stanovala v »hiši smrti«. Bil je ljubosumen na hčerko, katero je hotel imeti za ženo. Starši so mu odklonili prošnjo in radi tega je pobil vse člane družine. Nekoliko poprej beleži kronika hiše že dva umora. Razven tega je izvršilo v tej hiši tekom enega leta 10 oseb samomor. Življenje v hiši, koje stanovanci so obrtniki in delavci, ima malo vrednosti in obilica že prelite krvi vabi in vpije k nebu še po nadaljnem prelitju.

Kajenje in vojna. Grof E. Corti, avtor velike »Zgodovine tobaka v Evropi«, je po obisku v Zedinjenih državah objavil dodatek k svojemu delu, kjer poskuša ugotoviti vzroke sedanjega razširjenja kajenja. Pustolovci, ki so podvrgli Južno Ameriko, so posegli po tobaku kot edinem dostopnem mamilu, ki jim je nekoliko lajšalo stalne napore in nevarnosti. Naraščanje konsuma tobaka je slejkoprej dokaz nestalnih težavnih razmer in se nahaja v zvezi z živčno izdelanostjo posameznega pokolenja. Vse evropske vojne so povzročile to naraščanje, ki je pozneje pojemalo v teku mirnejših urejenih let. Tudi nekadilci, ki so odrinili na fronto leta 1914, so se kmalu navadili tobaka, ker jim je dozdnevno krajšal dolgčas, lakoto in obup. Pred vojno je prišlo letno na vsakega prebivalca Zedinjenih držav 142 cigaret letno. Leta 1931 je narastla ta številka na 840. Med vojaki, ki so se povrnili iz Francoske, ni več nobenega nekadilca. Posnemali so drug drugega na fronti, dokler se niso oprijeli poprej nepoznane razvade. V sestradanih evropskih deželah je bil ta pojav še izdatnejši. Tobak je bil redko, drago plačano blago. Nekadilci, ki so gledali, kako se mučijo kadilci s suhim listjem ali zelišči, so domnevali, da pomeni pravi tobak velik užitek in ga hoteli pri prvi priliki poskusiti. Zato je med sedanjo mladino zopet vedno več nekadilcev.

Skrivnosti in ljubezen postaranega zakonskega para. Pariški listi so poročali zadnje dni o skrivnostni žaloigri, ki se je doigrala v vili postaranih ter imovitih zakonskih v Diepe. Že pred enim letom je izginil brez vsake sledi 65letni Jurij Ridez v Diepe. Vsa poizvedovanja policije za njim so bila popolnoma brezuspešna. Vse je bilo končno uverjeno, da je na kakem daljšem sprehodu smrtno ponesrečil, ali pa je bil skrivnostno umorjen. Tudi še živeča žena izginulega je bila omenjenega mnenja. Celi okolici je bilo znano, da sta živela zakonska v največji medsebojni ljubezni. Nikdo se ni čudil, ker ni stara gospa Ridez po moževem izginutju zapustila vile. Le dim, ki se je dvigal tu in tam iz vilinega dimnika,

je oznanjal, da starka še živi. Pred nekaj dnevi pa se je zdelo sosedom vendarle čudno, da so bila okna vile kljub neznosni vročini neprestano zaprta, vrata iz vrta v kuhinjo pa na stečaj odprta. Sosedje so javili zadevo policiji, ki je napravila hišno preiskavo, ki je odkrila to-le: V spalnici so našli balzamirano truplo. V balzamiranem so prepoznali pred enim letom izginulega moža. Žena se ni mogla odločiti, da bi bila pustila ljubljenega moža pokopati. Vse je storila, da bi preprečila razpad telesa. Okoliščine so kazale, da je preminul stari Ridez pred 12 meseci radi starostne oslabelosti. Ni bilo namreč izslediti na mumiji nobenih znakov kake nasilne smrti. S tem odkritjem je bila pojasnjena enoletna starčeva skrivnost. Pri hišni preiskavi niso našli starke. Nikdo ni znal povedati, da bi jo bil videl, ko je zapustila vilo. Policija meni, da je ženica ob neprestanem bivanju pri mrtvem možu zblaznela, zapustila hišo brez načrta, in jo bodo že izsledili kje — živo ali mrtvo.

Mož v zaboju. Norveški listi poročajo o čudaku, ki ga niti v današnjih časih ni prav nič sram živeti po vzgledu strogrškega modrijana Diogen. Mož se piše Soyen in je po poklicu potnik. Ne živi pa v sodu, ampak v zaboju in zadnjih 15 let potuje vse križem Norveške. Star je 68 let in kamor gre, povsod prevaža s seboj tudi zabojo, v katerem prebiva. Zabojo je 6 čevljev dolg in 3 čevlje širok, visok je pa okoli 4 čevlje. Obit je z aluminijem in tehta komaj 80 funtov. Srednja stena mu služi za vrata, v katerih je steklena lina, skozi katero moderni Diogen lahko gleda, kaj se godi okoli njegove »hišice«, v kateri je prav dobro preskrbljeno za ventilacijo. Čudak pravi, da si je v zadnjih desetih letih s svojo »hišico« prihranil že lepe novce, katere bi sicer potrošil za stanovanje.

Kaznjenci ušli z avtomobilom. — V Berlinu se je zgodila že malo smešna zgodba. Ravno so bili odprli novo kaznilnico, v kateri je bilo treba še marsikaj izgotoviti. Tako so kaznjenci rokodejci tudi pleskali glavna vrata. Te kaznjence je pa stražilo lepo število stražnikov. Veliko manj so se pa brigali stražniki za kaznjence znotraj na dvorišču, ki so opravljali razna dela. In zgodilo se je, da je iz dvorišča proti izhodu privozil avto neke berlinske tvrde, na katerem so v kaznilnico nekaj pripeljali. Stražniki in kaznjenci pri vratih so se avtomobilu dostojno umaknili in tako je avto srečno prišel skozi. Kmalu nato je pa prihitelo z dvorišča par uslužbencev tvrde, ki so iskali pobegli avto. Tedaj so stražniki pri vratih uvideli, da sta na tujem avtu pobegnili dva kaznjence, ki sta bila obsojena na večletno ječo. Vse zasledovanje za kaznjencema in za avtom je bilo zaman.

„Slov. Gospodar“ stane:

celoletno 32 Din,
polletno 16 Din,
četrtletno 9 Din.